Muldersnijs 2018–1

ISSN 1872-6739

Colofon

Muldersnijs is het blad voor leden en donateurs van de vereniging Molenwerkgroep Oost-Groningen. KvK no. 40037981.
Het blad verschijnt 4x per jaar en wordt mede mogelijk gemaakt door onze adverteerders.

Redactie: Kenny Tolboom en Joep Gründemann
redactie@molenwerkgroepoostgroningen.nl
Het blad wordt afgedrukt toegezonden of op verzoek als PDF per mail toegestuurd.

Bestuur:
Voorzitter: Joep Gründemann, 06-44543430
info@molenwerkgroepoostgroningen.nl
Secretaris: Remko Verstok, Wedderweg 30, 9699 RE Vriescheloo
secretaris@molenwerkgroepoostgroningen.nl
Penningmeester: Nico Holman, Hoofdweg 171, 9697 NG Blijham
Leden: Alidus Hofsteenge, Jan Kugel

Bankrekening: **NL55 INGB 0003 0251 39** t.n.v. Molenwerkgroep Oost-Groningen te Blijham
De contributie bedraagt € 10,00 per jaar of deel van een jaar.

Website: www.molenwerkgroepoostgroningen.nl

Instructeurs:
Udema's Molen te Ganzedijk, Michel Steemers 06-83549736
Molen Edens te Winschoten, Jan Kugel 0596-542474/06-10323438
Molen Dijkstra te Winschoten, Nico Holman 0597-562894
Molen de Vier Winden te Pieterburen, Dirk Jan Tinga 0595-441389

Op de voorzijde: Russische Standerdmolen.

UITNODIGING !!

Het bestuur van de Molenwerkgroep heet u van harte welkom op de Voorjaarsvergadering op 7 maart as. Zoals gebruikelijk is deze van 20.00h tot 22.00h in Molen Edens te Winschoten. In deze Muldersnijs vinden jullie de verslagen en agenda voor de vergadering.

Beste molenaars,

De website van Molenwerkgroep Oost Groningen is vandaag aangepast. Op de pagina van de molens staan nu slechts de foto's van de molens, met daaronder klikbaar een hele pagina die kan worden aangepast naar believen.

Willen jullie deze pagina's even bekijken en eventueel aanvullen, of laten voorzien van nieuwe foto's?

Met vriendelijke groet,

Joep Gründemann

www.molenwerkgroepoostgroningen.nl

Koning
Molenzeilen
KONING
• Nieuwe zeilen
• Reparaties
• Touwwerk
• Smeermiddelen
• En meer …..
Sipke Koning
06-44003400
www.koning-molenzeilen.nl

MOLENWERKGROEP OOST-GRONINGEN

Vriescheloo, 15 februari 2018.

Aan de leden van de molenwerkgroep Oost-Groningen,

Namens het bestuur nodig ik u uit voor een ledenvergadering in molen Edens te Winschoten op:

Woensdag 7 maart 2018 om 20.00 uur.

Agenda:

1. Opening.
2. Vaststelling agenda.
3. Notulen ledenvergadering van 25 oktober 2017.
4. Mededelingen.
5. Ingekomen stukken.
6. Jaarverslag 2017
7. Financieel verslag 2017
   Verslag kascommissie
8. Verkiezing kascommissie
9. Verkiezing bestuursleden.
   Volgens rooster zijn dhr. N. Holman en dhr. J. Kugel aftredend.
   Beide zijn herkiesbaar.
   Namen van eventuele tegenkandidaten kunnen voor de vergadering worden ingediend bij de voorzitter.

10. Opleiding.
11. Maaldagen..
12. Excursie (Mevr. J. Sollart en dhr. A. Hofsteenge)
13. P.R.
14. Volgende vergadering.
15. Rondvraag.
16. Sluiting.

Met vriendelijke groet,

Remko Verstok

Secretaris.

Gebroeders
Eckhardt B.V.

- Mengvoeders
- Voeradditieven
- Mineralen
- Bodem- en mestverbeteraars
- Meststoffen
- Huisdiervoeders
- Dierverzorging

Brood & Banket Brans
A.J. Ludolphie
Feiko Clockstraat 172
9665 BK Oude Pekela
Tel. 0597-612491
Beneden Westerdiep 71
9645 AG Veendam
Tel. 0598-613207

Notulen najaarsvergadering 25 oktober 2017

1. Opening.
   Dhr. J. Gründemann opent de vergadering en heet de aanwezige leden welkom.

2. Vaststelling agenda.
   Geen wijzigingen.

3. Notulen vergadering van 22 maart 2017.
   Data bij punt 14 worden aangepast.

   Najaarsvergadering: 25 oktober 2017

   Nieuwjaarsvisite: 6 januari 2018

   Met deze wijzigingen worden de notulen goedgekeurd

4. Mededelingen.
   - Afwezig m.k.
     De heren: G. de Vries, H. Bossen, T. Burema, B. Oomkens, P. Immenga, M. Sijbom, en G.J. Vermeer.
   - Volgend jaar is één lid 25 jaar molenaar:
     Dhr. C. Kosmeier: 13-05-1993

   - Dhr. R. Spaans is voornemens naar België te verhuizen en zal zijn werkzaamheden op Veldkamps molen beëindigen . De heren B. Platen en G. Manting zullen zijn werk op die molen voortzetten.
   - In de afgelopen periode hebben we twee nieuwe leden mogen verwelkomen:
     Dhr H. Lalkens en Dhr. H. Marquenie

- Overlijdensbericht van dhr. J.H. Bergman op 20 april.
- Zeilmaker Sipke Koning is op 3 oktober jl. overleden. (Inmiddels weten we dat zijn vrouw en zoon het bedrijf zullen voortzetten)
- Proefexamens:
    - Dhr. A. Middel en Dhr. H. Poppen op 18 november op de Korenbloem te Vriescheloo
    - Dhr. T. van Riemsdijk op 25 november op de Ster in Winsum

5. Ingekomen stukken.
    - Stukken tav de subsidie aanvragen.
    - Mail van dhr. H. Tiddens en G.J. Vermeer. Beide met de mededeling dat zij hun lidmaatschap beëindigen.

6. Opleiding.
    - Er zijn op dit moment 10 leerlingen op vier instructiemolens.
    - Alle info ook de data en inhoud van de theorielessen staat op de site van de werkgroep.

7. Maaldagen.
    - Aangepast schema komt terug op de voorjaarvergadering.

8. Excursie.

    Na het bespreken van een aantal alternatieven (Veluwe / Drenthe en Noordwest Overijssel / Twente) wordt gekozen voor Drenthe en Noordwest Overijssel.

    Mevr. J. Sollart en Dhr. A. Hofsteenge organiseren deze excursie die gepland staat op 14 april 2018.

Tijdens de voorjaarsvergadering zullen zij hun plannen presenteren.

Dhr. Gründemann regelt het vervoer.

9. P.R.
    - Rond het Groninger molen weekend is er een interview geweest op radio Westerwolde
    - In oktober een artikel in het Westerwolds Lougblad
    - Bij toekomstige mededelingen/interviews leggen we het accent niet op “we zoeken molenaars”, maar op “er zijn weer opleidingsplaatsen beschikbaar”.
    - Als promotie van je molen kan je via Dhr. J. Gründemann een drone opname van je molen laten maken.
    - Gebruik je contacten met verslaggevers.

10. Volgende vergaderingen in 2018
    - 6 januari nieuwjaarsvisite
    - 14 maart ledenvergadering (**ondertussen is besloten deze te houden op 7 maart**)
    - 14 april excursie
    - 17 oktober ledenvergadering

11. Rondvraag.
    - Dhr. M. Stemers.
        - Adviseert via het Gilde de bliksemafleider van de molen te laten doormeten.
    - Dhr. R. Verstok.
        - Van 21 mei t/m 1 juni zijn er Cittaslow activiteiten rond molen de Korenbloem in Vriescheloo (project van akker tot bakker) leerlingen van diverse basisscholen uit de gemeente Westerwolde bezoeken dan de rijdende bakkerij en de molen.

        - Graag assistentie voor de dagen. Met dank voor de toezegging van de heren Klungel, Middel en Marquenie.
    - Heeft informatie ingewonnen over nieuwe polo's met logo. De prijs ligt rond de € 30,00.
        - Na een inventarisatie blijkt er onvoldoende belangstelling te zijn.

12. Sluiting.

Met dank voor ieders inbreng sluit de voorzitter de vergadering.

Remko Verstok

Secretaris.

Molen Berg (Gerard Murris)

De invloed van een krachtige wind op een zelfzwichter met een Engels kruiwerk.

Op donderdag 18 januari j.l. werd er tegen de middag een Westenwind met kracht 9 å 10 Bf verwacht en nog hardere rukwinden; later ruimend naar Noordwest.
De molen stond nog op het Zuidoosten; Derk en ik spraken af dat we tegen 10 uur op de molen zouden zijn om het wiekenkruis in een westelijke richting te zetten.
De kleppen waren niet speciaal vastgezet, en dan kun je beter voorkomen dat er een flinke wind van achteren komt.

Bij aankomst op de stelling stond er al een aardige wind, ik denk zo'n 6 Bf. We zouden eigenlijk een windmeter moeten hebben, om het precies te kunnen weten.
Het werd duidelijk dat de kortste weg, om de molen op het Westen te kruien, door het Zuiden heen was. Eerst het gevlucht losgemaakt, de steen gelicht en richting de staart gelopen.
Inmiddels was m'n pet al twee keer afgewaaid.
De bezetketting kon los en aangezien de kruikabel een paar dwarsliggers verder vast zat, begonnen we met rustig ruimend te kruien.

En dan komt het moment dat de kruiketting moet worden verzet; ik was benieuwd wat de staart zou doen…bewegen of… hm ..twijfelend bleef hij nog stilstaan.
De kruiketting drie liggers verder zetten en weer kruien. Toen de kruikabel weer helemaal binnen was, wisten we dat we de staart extra moesten zekeren, voordat we de kruikabel gingen lossen.
We hebben hiervoor de roeketting genomen; deze heeft twee haken en die slaan we om een stang van de kruilier en om de verst mogelijke stellingligger. Kwam goed uit; de ketting lag nu vrijwel aan (niet strak natuurlijk).

Toen we de kruilier lieten vieren, gebeurde precies wat we konden verwachten .. de kap ging krimpend om en de extra hulp-ketting ging strak staan.

Dit fenomeen herhaalde zich nog een paar keer.
Toen ik hier enkele jaren geleden voor het eerst mee geconfronteerd werd, keek ik wel raar op. Ik was toen nog alleen op de molen en had ook geen extra ketting bij de hand.
Voor ik het wist stond de staart weer op zijn oude plek waar ik was begonnen met het kruien.

Hoe kan dit gebeuren?
De wind blaast dan met veel kracht op de vertikaal staande kleppen van de horizontale roe. Let wel er zijn twee enden, en als de totale windkracht op beide enden even groot zou zijn dan zou de kap en de staart op hun plaats blijven .
Maar we moeten er van uit gaan dat de winddruk op het 'rechter' end (gezien vanaf de stelling bij de kruilier) veel effectiever is dan de winddruk op het linker end.
Verklaring: ik denk dat de winddruk op het linker end ernstig wordt verstoord door de in de weg zittende kap (zie schetsje). Een andere verklaring kan ik niet bedenken.

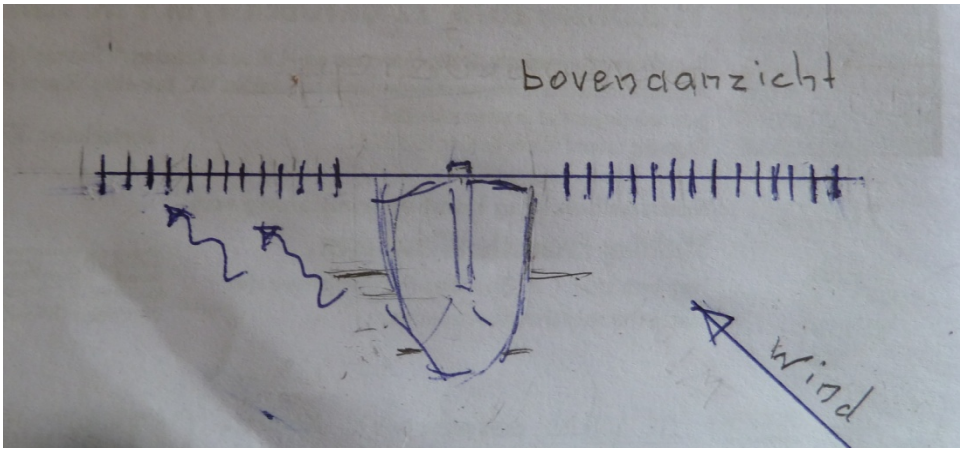

Wanneer deze molen een voeghouten kruiwerk zou hebben, dan gebeurde er nog niet veel; maar molen Berg heeft, zoals jullie weten, een tamelijk licht lopend Engels kruiwerk.
En dus moet er met dit fenomeen rekening worden gehouden!

Trouwens, ook bij het wegzetten van de molen, letten we er altijd op dat we de staart goed verankeren; zowel de bezetketting als de kruikabel moeten net aan zitten, maar zeker niet snaar strak.
Indien we de staart wat te veel speling geven, dan zien we de eerst volgende keer dat de staart van zijn ondersteunende blokken is geschoven. Dit alles is het gevolg van de winddruk op één van de enden met kleppen.

Tijdens ons werk om de molen op het Westen te kruien, kregen we ook nog te maken met een onverwachte tegenslag.
Bij het uitrollen van de kruikabel was ongezien de kabel net even van de katrol gelopen en na het strak trekken was het al gebeurd: de kabel zat flink klem tussen de katrol en de behuizing.
Tja, hebben we ons toch nog wat laten opjagen door de aanwakkerende wind.
Na een paar vruchteloze pogingen om met een moker en een blok hout de kabel weer uit zijn nest te slaan, bracht de koevoet uitkomst.
De koevoet hebben we gebruikt als een wat over gedimensioneerde bandenlichter.... en voilà..los!

Tenslotte: ik denk dat als van alle vier de enden de treklatten vastgezet zouden worden, bijvoorbeeld met speciale stormhaken, dat je dan ook niet hoeft te vrezen voor een flinke wind achterop het gevlucht; de kleppen kunnen dan immers niet dicht klappen.

Vereniging

Molenwerkgroep Oost-Groningen

Op 1 januari 2017 had de Molenwerkgroep 81 leden en op 31 december 76. Er hebben zich drie nieuwe leden aangemeld. Vijf leden, waaronder ons erelid dhr. B. Oomkens, zijn overleden en drie leden hebben hun lidmaatschap beëindigd

Van de 76 leden hebben 46 het getuigschrift van vrijwillig molenaar. Voor het overige bestaat het ledenbestand uit personen die de opleiding volgen of sympathiseren met de Molenwerkgroep.

Er werd in 2017 twee keer een ledenvergadering gehouden in molen Edens te Winschoten. Ook het bestuur kwam in 2017 twee maal bij elkaar. Daarnaast was er de informele bijeenkomst van leden en bestuur tijdens de nieuwjaarsvisite op 7 januari, ook in molen Edens.

Het bestuur had eind 2017 de volgende samenstelling:

Voorzitter : de heer J. Gründemann uit Bourtange

Secretaris : de heer R.W. Verstok uit Vriescheloo

Penningmeester : de heer N. Holman uit Blijham

Leden : de heer J. Kugel uit Nieuwolda

: de heer A. Hofsteenge uit Vriescheloo

Mevr. K. Versloot heeft met goed gevolg op 18 april het examen “vrijwillig molenaar” afgelegd op de “Molen van de Groote Polder” te Slochteren.

Dhr. A. Middel en dhr. H. Poppen hebben op 18 november toelatingsexamen gedaan op molen “De Korenbloem” te Vriescheloo en dhr. T. van Riemsdijk op 25 november op molen “De Ster” te Winsum.

Alle drie mogen in het voorjaar van 2018 op voor het landelijk examen.

Dhr. H. Tiddens en dhr. P. Buiter waren dit jaar 25 jaar molenaar en dhr. B. Oomkens 40 jaar molenaar.

Het ambacht van de molenaar is door Unesco op de Internationale Representatieve Lijst van Immaterieel Erfgoed geplaatst. Op de Unesco vergadering in Zuid-Korea, werd het molenaarsambacht donderdag 7 december toegevoegd aan de werelderfgoedlijst.

Op zaterdag 22 april was de jaarlijkse excursie. De organisatie was in handen van de heren Hofsteenge en Gründemann. Het reisdoel dit jaar was Noord Holland.

We hebben vijf molens met bijzondere kenmerken, zoals de Robonsbosmolen die is voorzien van een houten haspelkruis, bezocht.

Houten haspelkruis van de Robonsbosmolen te Alkmaar.

Tijdens het Nationaal molendagen op 13 en 14 mei en het Groninger molenweekend op 10 en 11 juni waren de leden van de molenwerkgroep actief en draaiden de molens in Groningen, evenals tijdens de open monumenten dagen op 9 en 10 september.

In de overige weekenden van mei tot en met oktober werd volgens het rooster van de open maaldagen van de molenwerkgroep gedraaid. Daarnaast draaien veel molenaars op eigen initiatief ook met grote regelmaat hun molen.

Dit jaar waren er 10 personen in opleiding op de vier instructiemolens. Dhr. G Manting heeft zijn werkzaamheden op de Noordermolen beëindigd, waardoor de werkgroep sinds december over drie instructiemolens beschikt. In de wintermaanden werden door de instructeurs twee keer per maand op de zaterdag van 9.00 tot 12.00 uur theorie lessen gegeven in molen Edens.. Extra theorie lessen werden verzorgd door dhr. J. Kugel op de dinsdagavond.

Het verenigingsblad "Muldersnijs" is dit jaar 4 keer verschenen.

De redactie is er ook dit jaar weer in geslaagd een aantal interessante artikelen en reportages op te nemen. De leden zijn opgeroepen bijdragen te leveren voor de inhoud van "Muldernijs".

Daarnaast is de website (www. molenwerkgroepoostgroningn.nl) een belangrijke bron van informatie, ook voor niet leden.

Vriescheloo 15 februari 2017. R.W. Verstok, secretaris.

Pension
Uw logeeradres
bij de molen
"Stee en Stoetje"
Harm en Ankie Prenger
-Logies en ontbijt
-apartementen
-fiets en fietsroutes

Guest house
Your lodgings
at the windmill
"Stee en Stoetje"
Harm en Ankie Prenger
-Bed and breakfast
-apartments
-Bycycles availabel
for cycling

Pension
Ihre wohnadresse
bei der mhule
"Stee en Stoetje"
Harm en Ankie Prenger-
-Übernachtung mit fruhstuck
-appartements
-fahräder und beschreibungen
von Radfahrsrecken durch die
prachtvolle umgebung vorhänden

Wedderweg 25
9699 RA Vriescheloo (Gr.)
0597-541860
hprenger@planet.nl

ALHOF
bouwkundig adviesbureau

▸▸▸ uw bouwkundig adviseur
gespecialiseerd in monumenten
vraag vrijblijvend een brochure aan

- constructieberekeningen
- ontwerp en tekenwerk
- inspecties en bouwkundig rapportages
- bouwfysica
- vergunningaanvraag en bouwbegeleiding

Dorpsstraat 22
9699 PH Vriescheloo
alhof@planet.nl

tel : 0597 - 530 838
fax : 0597 - 530 858
mobiel : 06 - 12 371 163

Molenmakersbedrijf
Molema
V.O.F.

Provincialeweg 4, 9677 TW Heiligerlee
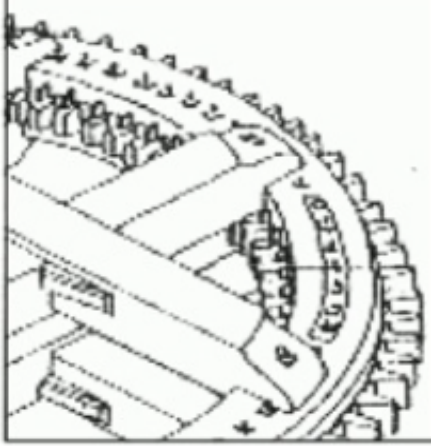
telefoon: *(0597) 59 16 60*
telefax: *(0597) 59 11 76*
mobiel: *06 53 22 48 91*